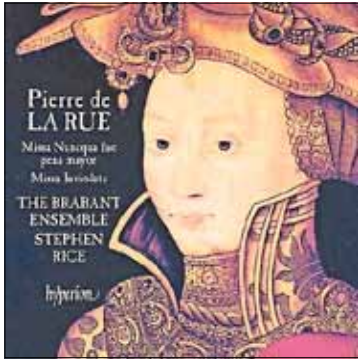

CD RELIGIEUS

Geen Brexit
Pierre de la Rue

The Brabant Ensemble legt zich sinds 1998 toe op de vertolking van de meesters van de polyfonie. Met dirigent Stephen Rice aan het hoofd kiest het daarbij liever voor het 'continentale' repertoire dan voor de Britse klassiekers in het genre. Geen Brexit dus voor de zangers uit Oxford.

Het grootste gedeelte van zijn cd-opnames wijdt het koor aan de vaak minder bekende namen uit de Frans-Bourgonisch-Vlaamse polyfonie. Dat gebeurt met deze cd dus opnieuw, ditmaal met werk van Pierre de la Rue (omstreeks 1450-1518), alias Pierchon, Petrus de Vico, Petrus Platensis, of – ook al wordt al maar vaker betwijfeld – Peter Van der Straeten. De la Rue was afkomstig uit het Doornikse en startte er wellicht aan de kathedraalschool. Hij zong in heel Europa, werd kanunnik aan de Onze-Lieve-Vrouwekerk in Kortrijk, waar hij in 1518 overleed, welgesteld en beroemd.

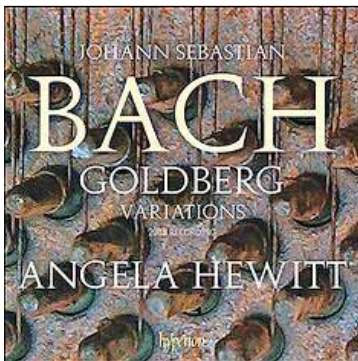
The Brabant Ensemble kiest op deze cd voor twee votiefmissen. Op de *Missa Nunqua fue pena mayor* volgt een *Salve Regina* en op de *Missa Inviolata* een van de ze-

ven *Magnificats* die De la Rue naliert. De melodische lijnen worden zorgvuldig elk apart uitgezet en blijven ondanks alle versieringen en alle dooreenvlechting eigen aan de geleerde polyfonie toch altijd bevallig harmonieus klinken. Een geweldige nieuwlichter was De la Rue wellicht niet, maar het gezaghebbende Grammophone bestempelt hem met recht als „a slow burner”, geen steekvlam, maar de as gloeit! Anders gezegd, Pierre de la Rue toont zijn klasse vooral in subtiliteit en correcte dosering.

De muziek van de eerste mis is een zogeheten parodiemis, met muziek gebaseerd op een bestaand lied of hymne. In dit geval is het een profaan chanson van de iets oudere Bruggeling Jan de Wreede ofte Juan de Urreda. De Wreede componeerde enkele hoofse liederen naast nieuwe zettingen van klassiekers zoals het *Pange lingua*. Het oorspronkelijke chanson *Nunqua fue* (Nooit was er groter (liefdes)verdriet) is ook uitgevoerd door Zefiro Torna of door het Hilliard Ensemble op EMI Virgin Classics. Hier hoor je goed hoe ingenieus Pierre de la Rue de melodielijnen heeft omgewerkt. (JC)

Pierre de la Rue, *Missa Nunqua fue pena mayor en Missa Inviolata*, door The Brabant Ensemble onder leiding van Stephen Rice, Hypérion (distributie PIAS), CDA 68150, 23 euro.

CD KLASSIEK

Zwarte parel
Johann Sebastian Bach

Voor een pianist is Bach als dagelijks brood en in dat oeuvre is de cyclus *Goldbergvariaties* BWV 988 een van de hoogtepunten, omdat het van de uitvoerder virtuositeit vergt, kennis en muzikaliteit. Toch bedoelde Bach het werk, dertig variaties op een aria, als een *Clavierübung*, een oefening dus. Zo luidde ook de originele titel van de eerste druk in 1741. Met ene Goldberg heeft de cyclus weinig te maken.

De Canadese pianist Glenn Gould (1932-1982) nam 'Goldberg' tweemaal op in zijn carrière, in 1955 en 1981, en leverde met de laatste een ijkpunt af. Van het album werden dik twee miljoen exemplaren verkocht, wat het tot

een van de best verkochte klassieke opnamen maakt.

Angela Hewitt doet het Gould na. Ze nam de cyclus op in 1999 en het resultaat groeide uit tot het best verkochte album van het Britse platenbedrijf Hypérion. Zestien jaar later nam Hewitt het werk opnieuw ter hand, overigens met een beklijvend resultaat.

In het cd-boekje spreekt de pianiste haar bewondering uit voor de variatie nummer 25, die zij zonder schroom een „zwarte parel” noemt, die uiterste expressiviteit vergt. Volgens haar verbergt dit deeltje al alles wat de romantiek later zal doen met muziek. (EDS)

Johann Sebastian Bach, *Goldberg Variations*. 2015 Recording, door Angela Hewitt (piano), Hypérion (distributie PIAS), CDA68146, 23 euro.

BOEK GESCHIEDENIS

Held of tragisch figuur?
Prud'homme van Reine

Zelfmoordterroristen kennen we vandaag maar al te goed, maar ook onze eigen geschiedenis telt er een. Op 5 februari 1831 blies de Nederlandse luitenant-ter-zee Jan Carel van Speijk zichzelf en zijn kanoneerboot op voor de haven van Antwerpen.

Na de Belgische opstand van september 1830 en de daarop vol-

gende onafhankelijkheidsverklaring controleerden Noord-Nederlandse militairen, tot ergernis van de Belgen, de toegang tot de Antwerpse haven. Door een harde noordwestenwind dreigde het schip in handen te vallen van Belgische opstandelingen, waarop Van Speijk persoonlijk de kruisvoorraad van het schip aanstak. Bij de ontplofing kwamen 28 van de 31 bemanningsleden om, onder wie Van Speijk zelf.

De hele affaire was zonder politieke en militaire betekenis in de gebeurtenissen van 1830-1831, maar de zelfmoordmarinier werd bij onze noorderburen wel een icoon, zeker in kringen van de Koninklijke Marine. In Antwerpen daarentegen herinnert niets meer aan de noodlottige daad van de man.

De Nederlandse militair historicus Ronald Prud'homme van Reine onttraft de mythe op basis van originele bronnen in een boeiend boek en kijkt ook hoe

de 'Belgen' eertijds met de kwestie omgingen. Zo borgen zij het stoffelijke overschot van de man en droegen het over.

De auteur ontdekt ook hoe Van Speijk van jongs af aan ten prooi viel aan depressies, onberekenbaar en driftig was en zelfmoordplannen had geuit. De andere slachtoffers werden bij de heldenverering gewoon vergeten. Vergeet de held, onthoud het historische personage. (EDS)

Ronald Prud'homme van Reine, *Liever niet de lucht in. De omstreden zelfmoordaanval van Jan Carel van Speijk*, Arbeiderspers, Amsterdam, 2016, 284 blz., 19,99 euro, ISBN 978 90 2951 002 8.

BOEK KOKEN

Sjiek gebundeld
Yvonne Eijkenduijn

Velen lezers zullen wellicht nog nooit van Yvonne Eijkenduijn hebben gehoord, ook al heeft die een hoogst populair blog, *Yvestown* genaamd. Onze Limburgse lezers zullen haar waarschijnlijk kennen van haar

columns in *Het Belang van Limburg* en als huiskokkin van *Sjiek*, de weekendbijlage van die krant.

Eijkenduijn behoort tot de nieuwe generatie thuishokkers die hun recepten delen met de wereld. Door te experimenteren met smaken en kooktechnieken komen ze vaak tot verrassend gerechten. Dit boek bundelt dan ook de beste columns en recepten om de lekkerste gerechten te bereiden. Het is opgedeeld in vier seizoenen en biedt met onder andere Mexicaanse bonenstoofpot, kipsaté met bier en honing, chocoladecheesecakepotjes, soep uit een potje of een tropische pavlova, een waaier aan hartige, zoete en veggigerechten.

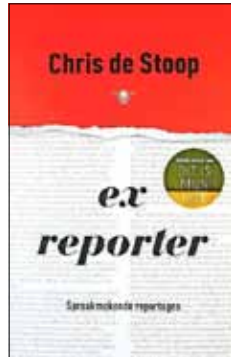
De ingrediënten die Eijkenduijn gebruikt, vind je allemaal in de supermarkt en zijn budgetvriendelijk. De meeste recepten

vereisen niet meer dan een halfuur, wat belangrijk is voor koks die na een dagtaak nog snel een verse en smakelijke maaltijd op tafel willen toveren.

En zoals Eijkenduijn zelf zegt: „Eten moet je toch iedere dag. Waarom dan niet iets leuk en lekkers maken van iets wat steeds terugkomt en belangrijk is voor de gezondheid?” (PC)

Yvonne Eijkenduijn, *Yvestown kookt*, Davidsfonds, Leuven, 2016, 208 blz., 24,99 euro, ISBN 978 90 5908 774 3.

BOEK ACTUALITEIT

Beklijvende verhalen
Chris De Stoop

Chris De Stoop, vele jaren journalist bij het weekblad *Knack*, stapte de vaderlandse geschiedenis binnen toen hij, samen met een ex-prostitutue, mocht getuigen bij de begrafenis van koning Boudewijn in 1993. Hij schreef duizenden artikels en elf boeken met reportages en verhalen „die het verschil maken”. Meesterstukken van de geëngageerde journalistiek waren het, vaak verhalen over mensen die naar de rand werden geduwd. Zijn eersteling, *Ze zijn zo lief, meneer* uit 1992, ging bijvoorbeeld over vrouwenhandel.

De Stoop maakte naam met indringende verhalen, die soms verstrekkinge gevolgen hadden en veel publiciteit kregen. Na ruim duizend artikels stapte Chris De Stoop eruit. De arbeids-overeenkomst met *Knack* werd stopgezet, omdat de auteur zich naar eigen zeggen niet langer thuis voelt in de huidige journalistiek, die al te zeer gericht is op de 'waan van het moment'. Afscheid nemen, doet hij met een uitvoerig, kritisch verhaal over de evolutie van de journalistiek en met een selectie van zijn meest beklijvende reportages.

In het openingshoofdstuk van zijn elfde boek, plastisch *Ex-reporter* geheten herinnert hij zich ook de bevlogen beginperiode, toen grote reportages die weken werktijd in beslag namen, nog mogelijk waren. Journalistiek is volgens De Stoop een van de mooiste beroepen ter wereld, als je het kunt uitoefenen met integriteit, creativiteit en kwaliteit, en een van de lelijkste, als dat niet kan.

De hoofdmoot zijn een aantal straffe reportages, ontstaan tussen 1990 tot 2015. Het is geen fijne wereld die Chris De Stoop beschrijft, maar een van oorlog, gevangenschappen, extremis-

me en georganiseerde misdaad. Een aantal beklijvende verhalen uit zijn oeuvre komt terug, zoals zijn kennismaking met djihadisten in Brussel anno 2005. Een keerpunt in De Stoops carrière blijken toch zijn reportages in het Rwanda van de genocide.

En toch blijkt er in al die verhalen een drijfveer te bespeuren die getuigt van een geloof in het goede van de mens. Verhalen beklijven. „Overall waar mensen zijn, zijn verhalen te vinden”, schrijft De Stoop. „Weg uit de echopot van het instantnieuws. Verhalen die kunnen raken, boeien, beroeren, ontroeren, verontrusten, Bewust maken en verandering brengen.” (EDS)

Chris De Stoop, *Ex-reporter. Spraakmakende reportages*, Bezige Bij, Amsterdam, 2016, 301 blz., 19,99 euro, ISBN 978 90 2344 064 2.